

Žanis Bacāns
Pamatdarbības struktūrvienības vadītājs
Sodra Latvia, SIA

Pielikums Nr.1

SIA Sodra Latvia NOTEIKTĀS VIDES AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS MEŽSAIMNIECISKAJOS (TSK. MEŽIZSTRĀDES) DARBOS

Darbu izpildes laikā darbu izpildītājam ir jāievēro sekojošas vides aizsardzības prasības:

1. Pirms mežsaimniecisko (tsk. mežizstrādes) darbu uzsākšanas pārliecināties par to, vai darba vietas (tsk. cirsmas) robežas ir skaidri saskatāmas un atdalītas dabā no pārējās mežaudzes.
2. Mežsaimniecisko (tsk. mežizstrādes) darbu laikā jāievēro sezonālie aizliegumi, ja tādi ir noteikti.
 - 2.1. Buferzonā ap melnā stārķa, melnās klijas, sarkanās klijas, zivjērgļa, jūras ērgļa, čūskērgļa, vidējā ērgļa, klinšu ērgļa, mazā ērgļa, lielā piekūna, ūpja, lielās gauras, zaļās vārnas un meža baloža mikroliegumiem:
 - No 1. marta līdz 31. augustam aizliegtas visu veidu cirtes;
 - No 1. marta līdz 30. jūnijam aizliegta augsnes mehanizēta sagatavošana.
 - 2.2. Buferzonā ap riesta mikroliegumiem no 1. marta līdz 31. augustam aizliegta mežsaimnieciskā darbība, izņemot meža atjaunošanu izmantojot roku darbaspēku.
 - 2.3. Lai samazinātu traucējumu negatīvo ietekmi uz mežā mītošo putnu ligzdošanas sekmēm, koku ciršana un pievešana iespēju robežās jāsamazina no 1. aprīļa līdz 31. maijam.
 - 2.4. No 1. aprīļa līdz 30. jūnijam kopšanas cirti neveic līdz 10 gadu vecu priežu un lapu koku un līdz 30 gadu vecu egļu jaunaudzēs, izņemot jaunaudzes, kuru vidējais augstums skuju koki ir līdz 0,7 m, bet lapu koki - līdz metram.
3. Darbu izpildes laikā atstājami un saglabājami:
 - 3.1. Vismaz 10 dzīvi atstājami (ekoloģiskie) koki uz 1 ha kas atbilst šādiem kritērijiem:
 - Visi koki, kas sasnieguši dižkoku izmērus vai ir īpaši aizsargājami
 - Koki ar lielām putnu ligzdām ($D > 50\text{cm}$) un koku rinda ar apaugumu ap tiem (vismaz 15m rādiusā). Ja cirsmā mazāka par 1 ha, tad apaugumu veidojošie koki var tikt uzskatīti par saglabājamiem kokiem.
 - Saglabājamus kokus vēlams atstāt grupās un pie meža sienas, lai mazinātu šo koku izgāšanas iespējas. Ja cirsmā robežojas ar atklātu ainavu (plavas, ganības, aramzeme), atstājami koki vairāk koncentrējami mežmalā 15 m joslā
 - Koki no iepriekšējā aprites cikla
 - Degušās audzēs, kas vecākas par 30 gadiem, saglabājamās neskartas atsevišķas izdzīvojušo vai bojā gājušo koku grupas. Atstājami arī atsevišķi lielāko dimensiju izdzīvojušie vai bojā gājušie koki.
 - Vecākie un lielāko dimensiju koki ar plašu, labi attīstītu vainagu (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru)
 - Koki ar dobumiem un deguma rētām
 - Atstājamo koku sugu izvēle - augtspējīgus iepriekšējās paaudzes kokus – vai, ja tādu nav, – augtspējīgus kokus, kuru caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru nogabalā. Ieteicams vispirms izvēlēties ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, kļavas, melnalkšņus, apses un bērzus.
 - Obligāti atstājamas mežābeles, kadiķi, kā arī citi īpatni koki.
 - 3.2. Slapjos lapu koku mežos (dumbrājs, liekņa, slapjā gārša, slapjais vēris, kā arī niedrājs, kur dominē melnalksnis) kailcirtē atstājamo dzīvo koku skaits – vismaz 30 uz 1 ha, kas atstājami vienā vai vairākās grupās, tajās pēc iespējas saglabājot visu apaugumu.
 - 3.3. Kadiķi un mežābeles, kā arī citu vietējo pameža sugu īpatņi tādā daudzumā, kas netraucē mežaudzes augšanu, atjaunošanos, un nav pretrunā darba drošības prasībām.
 - 3.4. Sausā/atmirusī koksne, prioritāri izvēloties sekojošā secībā:
 - Sauso koksni, kuras $D > 50\text{cm}$;
 - Nolauztu koku stubeņus un nokaltušus stāvošus kokus, kuru diametrs 1,3 m augstumā lielāks par 50 cm;
 - Sauso koksni, kuras $D > 25\text{cm}$; veicot kailcirti – vismaz 5 sausi stumbri vai to daļas vidēji uz cirsmas hektāru; veicot citas cirtes – vismaz 3 sausi stumbri vai to daļas vidēji uz cirsmas hektāru;
 - Ja prasībām atbilstošās cirsmā saglabātās sausās koksnes kopējais apjoms pārsniedz 8 stumbrus uz ha, pārējo sauso koksni var saimnieciski izmantot;
 - 3.5. Mitras mikroieplakas (reljefa pazeminājuma vietas ar paaugstinātu mitrumu) jā saglabā pamežs, kritālas, sausokņi, paauga un iespēju robežās jā koncentrē atstājami koki.
 - 3.6. Vietas, kur sastopamas lapsu un āpšu alas saglabājamās paaugas un pameža grupas, tajās netiek veidoti tehnoloģiskie koridori un krautuvju vietas.
 - 3.7. Geomorfoloģiskus veidojumus – gravas, kritenes, noslīdeņus, iežu atsegumus un dižakmeņus.
 - 3.8. Skudru pūžņu kolonijas, kur vienkopus vairāk kā trīs skudru pūžņi.
 - 3.9. Avotus un avoksnājus.
 - 3.10. Objekti ar kultūrvēsturisku un/vai arheoloģisku vērtību (mājvietas, koki ar kultūrvēsturisku nozīmi, vēsturiskās robežzīmes, apbedījumu vietas, piemiņas vietas un pieminekļus, sakrālās un mītiskās vietas).
 - 3.11. Mežmala - pārejas josla no meža uz lauksaimniecībā izmantojamu zemi, ūdenstilpi, purvu, lauci vai pārplūstošu kļajumu, kuri lielāki par diviem hektāriem. Joslas platums ir vienāds ar pusi no pirmā stāva koku vidējā augstuma. Joslā vairāk koncentrē atstājamus kokus un papildus saglabājami sausokņi diametrā virs 25 cm un pameža sugas tādā apmērā, kas netraucē meža atjaunošanos un neapdraud darba drošību.
4. Par cirsmā atrastajām lielām ($D > 50\text{cm}$) un neizzīmētām ligzdām jāziņo atbildīgajam PASŪTĪTĀJA pārstāvim.

5. **Meža zemēs** sagatavojot augsni, atjaunojot izcirtumus un veicot kopšanas cirtes atstājami un saglabājami audzē atstātie bioloģiskās daudzveidības elementi:
 - 5.1. Dzīvie atstājami (ekoloģiskie) koki un apaugums, kas saglabāts starp grupās atstātiem kokiem.
 - 5.2. Kadiķi un mežābeles, kā arī citu vietējo pameža sugu īpatņi tādā daudzumā, kas netraucē mežaudzes augšanu, atjaunošanos, un nav pretrunā darba drošības prasībām.
 - 5.3. Mitras mikroieplakas (reljefa pazeminājuma vietas ar paaugstinātu mitrumu) ar saglabātu pamežu, kritālām, sausokņiem, paaugu.
 - 5.4. Paaugas un pameža grupas vietās, kur sastopamas lapsu un āpšu alas.
6. Saglabājamus kokus vēlams atstāt grupās un pie meža sienas, lai mazinātu šo koku izgāšanas iespējas.
7. Skuju koku audzēs kopšanas cirtes jāsagatavo tā, lai, uzsākot galveno cirti šajās audzēs būtu 5% lapu koku piemistrojums, ja to pieļauj augšanas apstākļi.
8. Pārejas joslās no meža uz atklātu ekosistēmu (pļavas, ganības, aramzeme) mežaudzes daļā, kuras platums ir vienāds ar pusi no pirmā stāva koku vidējā augstuma:
 - 8.1. Saglabājami sausokņi diametrā virs 25 cm un pameža sugas tādā apmērā, kas netraucē meža atjaunošanos un neapdraud darba drošību.
 - 8.2. Vairāk koncentrē atstājamus kokus.
9. Lai nodrošinātu darba drošības prasību ievērošanu, saglabājamus kokus jāizvēlas ne tuvāk par 50m no potenciālās kokmateriālu krautuves.
10. Mežizstrādes darbu un kokmateriālu pievešanas laikā, ievērojot darba drošības prasības, jācenšas izvairīties:
 - 10.1. Radīt kaitējumu cirmā atstātajiem kokiem, saglabājamam pamežam un paaugai;
 - 10.2. Bojāt blakus esošās audzes;
 - 10.3. Bojāt saglabājamo mirušo koksni.
11. Skuju koku audzēs kopšanas cirtes jāsagatavo tā, lai, uzsākot galveno cirti šajās audzēs būtu lapu koku piemistrojums, ja to pieļauj augšanas apstākļi.
12. Ciršanas atlieku izvākšana no meža saskaņojama ar PASŪTĪTĀJA pārstāvi.
13. Kraujot ciršanas atliekas kaudzēs šķeldošanai, jāievēro šādus nosacījumus:
 - 13.1. Kaudzes minimālais augstums ir trīs metri, minimālais platums – četri metri;
 - 13.2. Skujkoku (izņemot sausos kokus) ciršanas atliekas, kas ir resnākas par 0,15 metriem diametrā, iekrauj kaudzē tā, lai virs tām būtu vismaz 0,5 metru slānis ar mazāka izmēra ciršanas atliekām
 - 13.3. Cirmās, kurās skujkoku piemistrojums ir 30 procentu un vairāk, no 15.aprīļa līdz 1.septembrim ciršanas atliekas krauj kaudzēs ne tuvāk par 30 metriem no egļu tīraudzes, ja tās vecums pārsniedz 50 gadu
14. Meža apsaimniekošana gar purviem, upēm un ezeriem izdarāma piesardzīgi, ņemot vērā attiecīgos apstākļus (reljefu, palienes robežas, krastu nogāzes, nogāžu slīpumu, sugu sastāvu u.tml).
15. Mitros un kūdrainos meža augšanas apstākļu tipos pievešanas ceļu nostiprināšanai izmantot ciršanas atliekas, kas jāiekļāj pievešanas ceļos. Ciršanas atlieku un pievešanas ceļu tīkla izvietojumam cirmā ir jānodrošina sekmīga meža atjaunošana.
16. Strādājot hārvesteram mitros un kūdrainos meža augšanas apstākļu tipos ir jāveido atbilstoša biežuma zaru klājs uz pievešanas ceļiem un sekojot līdz, kur zaru klājam jābūt biežākam (mitras vietas) un, kur ne tik biežam, lai pievešanas gaitā neveidotos dziļas rīses. Iekļājot zarus pievešanas ceļos neveidot tos platākus par 4m.
17. Pievešanas procesā forvarderiem/traktoriem jābrauc tikai pa veidotajiem pievešanas ceļiem, nepieciešamības gadījumos jāiekļāj zari papildus vietās, kur braucot var veidoties dziļas rīses. Nav ieteicams ierīkot papildus pievešanas ceļus, lai nepalielinātu izcirtumā sablīvētās augsnes kopējo platību.
18. Kopšanas cirtes un sanitārās cirtes cirmā, pievedot vai treilējot kokmateriālus, par 0,20 metriem dziļāku risu kopgarums nedrīkst pārsniegt 100 metru uz hektāra
19. Darbu izpildes laikā laikā, ievērojot darba drošības prasības, jācenšas izvairīties:
 - 19.1. Radīt kaitējumu cirmā atstātajiem kokiem, saglabājamam pamežam un paaugai;
 - 19.2. Bojāt blakus esošās audzes;
 - 19.3. Bojāt saglabājamo atmirušo koksni.
20. Ceļos bez mākslīgā seguma, meža stigās un meža meliorācijas grāvju atbērtnēs izlīdzina rīsas, kas dziļākas par 0,25 metriem, ievērojot šādus nosacījumus:
 - 20.1. Katru gadu no 1.septembra līdz 1.aprīlim izveidojušās rīsas izlīdzina līdz 1.maijam. Izņēmuma gadījumos, ja laika apstākļu dēļ ceļu pārvaldītājs tā pārzīnā esošajos ceļos ir noteicis pārvietošanās ierobežojumus vai risu izlīdzināšanu nav iespējams tehniski veikt meža ceļa stāvokļa dēļ, rīsas izlīdzina ne vēlāk kā divu nedēļu laikā pēc ierobežojumu atcelšanas vai pēc meža ceļa tehniskā stāvokļa uzlabošanās, bet ne vēlāk kā līdz 1.jūnijam.
 - 20.2. Pārējā laikā izveidojušās rīsas izlīdzina mēneša laikā pēc kokmateriālu aizvešanas no pagaidu uzglabāšanas vietas.
21. Pievešanas ceļiem šķērsojot grāvjus tajos, ir jāiekļāj cirsma atliekas vai sortimenti. Pēc pievešanas procesa beigšanas grāvis ir jāattīra un jāatjauno netraucēta ūdens notece tajā.
22. Pabeidzot mežizstrādes darbus jāsakārto mežizstrādes laikā ietekmētie infrastruktūras objekti (grāvji, brauktuves, komunikācijas u.c.), krautuves kā arī ūdenstece.
23. Mežsaimniecisko (tsk. Mežizstrādes) darbu veikšanas laikā griezējinstrumentu eļļošanai lietojamas bioeļļas.
24. Mežsaimniecisko (tsk. Mežizstrādes) darbu tehnikai/motorinstrumentu brigādei ir jābūt nokomplektētai ar speciālu absorbentu (vides aizsardzības) komplektu, vai citiem materiāliem, kas nodrošina absorbenta funkciju.
25. Naftas produktu uzglabāšana darbu izpildes laikā ir jānodrošina šim mērķim paredzētās noslēgtās tvertnēs ar atbilstošu marķējumu par bīstamību. Uzpildes mehānismiem ir jābūt labā tehniskā kārtībā, kas tādējādi ļautu izvairīties no noplūdēm tehnikas un motorzāģu uzpildes laikā.
26. Aizliegts izmantot tehniku ar nenovēršamiem hidrosistēmas bojājumiem un eļļas noplūdēm.
27. Ja nelabvēlīgu laika vai citu apstākļu rezultātā var rasties vides piesārņojums, darbi ir jāpārtrauc.
28. Nekavējoties ir jāpārtrauc mežizstrādes darbi, ja tiek konstatēta naftas produktu noplūde, kā arī nekavējoties ir jācenšas novērst vides piesārņojumu, izmantojot absorbentus. Absorbenti pēc to izmantošanas ir jāutilizē bīstamo atkritumu savākšanas vietās.

29. Ja ir notikusi apjomīga naftas produktu noplūde vidē un nav iespējams ar saviem spēkiem likvidēt vai ierobežot radušās sekas, nekavējoties par to ir jāinformē reģionālā vides pārvalde un atbildīgais PASŪTĪTĀJA pārstāvis.
30. Liela apjoma tehniskās apkopes, tehnikas mazgāšana un tīrīšana ir jāveic šim mērķim paredzētās tehnikas apkopes vietās.
31. Darbu izpildes procesā radušos tehnikas apkopes atkritumus: filtri, smērvielu iepakojumi, eļļas un degvielas kannas, baterijas u.c. ir jāutilizē bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
32. Darbu izpildes procesā radušos sadzīves atkritumus kategoriski aizliegts izmest mežā.
33. Pārvietojoties ar traktortehniku jāizvairās no risu izveidošanas meža un meža infrastruktūras objektos (ceļos bez mākslīgā seguma, meža stīgās un meža meliorācijas grāvju atbērtnēs).
34. Tehnikas izgatavotāja dzinēju klusināšanas sistēmām ir jābūt bez defektiem. Izvairīties no liekas, bezmērķa, tehnikas dzinēja darbības.
35. Meža atjaunošanas darbos **nemeža zemēs** (apmežojot lauksaimniecībā neizmantotas zemes) saglabājami šādi bioloģiskās daudzveidības elementi:
 - 35.1. Mikroieplakās (reljefa pazeminājums ar izteiktu mitrumu) saglabā dabisko apaugumu un atstāj tās dabiskai attīstībai.
 - 35.2. Augsnes apstrāde netiek veikta tuvāk par 10 metriem no ūdenstilpes vai ūdensteces
 - 35.3. Gadījumos, kad plantācijā tiek stādīti skuju koki, nodrošināt lapu koku piemistrojumu 30% apmērā tuvāk par 25 metriem no ūdenstilpes vai ūdensteces, ja to pieļauj augšanas apstākļi.
 - 35.4. Atsevišķi augoši pieauguši koki vai to grupas, dižkoki un 10 metru josla ap tiem.
 - 35.5. Sastopamie augļu koki un ogulāji.
 - 35.6. Gar vietējās nozīmes ceļiem un pārejas joslās uz atklātu ainavu (lauku) iespēju robežās augsne sagatavojama/koki stādāmi/atjaunotās mežaudzes kopjamas tā, lai neveidotos taisnas koku rindas 15m platā joslā. Šajā joslā saglabājams esošais koku un krūmu apaugums tādā mērā, lai tas netraucētu meža atjaunošanu.
 - 35.7. Augsnes sagatavošana un stādīšana nav veicama objektos ar kultūrvēsturisku un/vai arheoloģisku vērtību (mājvietas, koki ar kultūrvēsturisku nozīmi, vēsturiskās robežzīmes, apbedījumu vietas, piemiņas vietas un pieminekļus, sakrālās un mītiskās vietas).
 - 35.8. Plantācijās, kuru vienlaidus platība pārsniedz 10 ha, vismaz 5% teritorijā jābūt dabiskai veģetācijai vai citām koku sugām, kas nav valdošā suga.
36. Veicot darbus aizsargājamās teritorijās, papildus jāņem vērā attiecīgās teritorijas dabas aizsardzības prasības, kas noteiktas saistošajās likumdošanas normās.
37. Darbu izpildītājam ir jākompensē par saviem līdzekļiem videi nodarītais piesārņojums, ja tas radies tā darbības vai bezdarbības rezultātā.
38. Darbu izpildītājam ir jāinformē darbu pasūtītājs un atbildīgais PASŪTĪTĀJA pārstāvis par visām nestandarta situācijām, kas var ietekmēt vides aizsardzības vai darba drošības pasākumu ievērošanu darbu veikšanas laikā, lai kopā ar darbu pasūtītāju varētu rast abpusēji atbalstāmu risinājumu.